

Pohjois-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2012

Aika: 20.3.2012 klo 13.00 –15:30
Paikka: Technopolis, kokoustila Giga, Kuopio
Läsnä: Osallistujat liitteessä 1.

1. Kokouksen avaus

Yhteistyöryhmän (YTR) puheenjohtaja Jari Mutasen ollessa estynyt saapumasta kokoukseen projektipäällikkö Tuulikki Miettinen Pohjois-Savon ELY -keskuksesta avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi kokoukseen.

2. Järjestäytyminen

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Tuulikki Miettinen ja hänet valtuutettiin myös toimimaan jatkossa varapuheenjohtajana puheenjohtajan ollessa estyneenä. Kokouksen sihteerinä toimi Vuokko Mähönen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jukka Koski-Vähälä ja Jari Hyvärinen.

3. Pohjois-Savon vesienhoitotyöryhmien kokouskuulumiset

Alueelliset vesienhoitoryhmät ovat kokoontuneet viime vuoden aikana aktiivisesti eri puolella maakuntaa. Paikalla olevat ryhmien edustajat kertoivat ryhmien kuulumiset.

Iisalmen reitti

Ryhmän sihteeri Veli-Matti Vallinkoski kertoi ryhmän kokoontuneen viime vuonna yhteensä kolme kertaa. Teemoina ovat olleet maatalous, turvetuotanto- ja metsätalous sekä vesistökuunnostus. Seuraavan kerran ryhmä pyrkii kokoontumaan kuluvan kevään aikana.

Kallaveden-Sorsaveden alue

Ryhmä on kokoontunut viime vuonna kaksi kertaa (keväällä ja syksyllä). Ryhmän puheenjohtaja Jukka Koski-Vähälä kertoi kokoontumisen teemoina olleen maatalous ja haja-asutuksen jätevedet. Seuraavan kerran ryhmä kokoontuu yhdyskunnat ja teollisuus teeman alla (29.3).

Nilsian ja Juojärven reitti

Ryhmä on kokoontunut viime vuonna kolme kertaa ja tänä vuonna kerran. Teemoina ovat olleet haja-asutuksen jätevesien käsittely sekä vesistökuunnostus ja säännöstely. Seuraava kokous painottuu maatalouden vesistönsuojeluun ja ryhmä kokoontuu Maaningan tutkimusasemalle. Nilsian tilaisuudessa osa jäsenistä osallistui Talvivaaraa käsittelevään keskustelutilaisuuteen.

Rautalammin reitti (Ilpo Käkelä)

Ryhmän sihteeri Ilpo Käkelä kertoi ryhmän kokoontuneen viime vuonna kerran turvetuotanto teemalla. Ryhmä kokoontuu tulevana keväänä kunnostusasioiden merkeissä.

Pohjavedet (Jari Hyvärinen)

Ryhmän puheenjohtaja kertoi ryhmän kokoontuneen harvakseltaan, edellinen kokous oli viime viikolla. Ryhmän jäsenistöä on täydennetty Terveys- ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) sekä Pohjois-Savon liiton edustajilla. Seuraava kokous pidetään marraskuussa.

4. Vesienhoidon suunnittelun 2. kauden tilannekatsaus

Veli-Matti Vallinkoski esitteli ryhmälle seuraavaa vesienhoidon suunnittelukierrosta (2016 - 2021) koskevat keskeiset asiakokonaisuudet. Tällä hetkellä suunnittelussa paneudutaan vesimuodostumien rajauksiin ja myös luokittelu tulee aloittaa piakkoin.

Toteutuneet toimenpiteet (raportointi, avaintoimenpiteet)

Vesienhoitoalueiden toimenpiteet ja ohjauskeinot on raportoitu EU-kommissiolle v. 2010, kun taas toimenpiteiden toteumasta laadittava väliraportti valmistuu kuluvan vuoden loppuun mennessä. Osa kansallisesti ehdotetuista avaintoimenpiteistä tullaan raportoimaan EU:lle yksityiskohtaisemmin (kappalemäärät, hehtaarit jne.) ja osa vain yleisellä tasolla.

Vesimuodostumien rajausten tarkistaminen ja tilan luokittelu

Vesimuodostumien rajausten tarkistamisessa tullaan läpikäymään alueelliset muutostarpeet. Kovin suuria alueellisia uudistuksia ei ole luvassa; pienemmän kokoluokan vesiä tullaan ottamaan mahdollisuuksien mukaan lisää, mutta etenkin jokien kohdalla ei ole mahdollista rajata kaikkia valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti (ohjeessa suositus kaikkien > 10 km² valuma-alueen jokien rajaamisesta omiksi vesimuodostumikseen). Lisäksi tullaan tarkastelemaan tiettyjen suurempien vesistöjen osa-altaiden rajausmuutoksia. Muutoksista tullaan tiedottamaan yhteistyöryhmää joko sähköpostitse tai seuraavassa yhteistyöryhmän kokouksessa.

Rajausten tarkistamisen jälkeen tullaan aloittamaan vesimuodostumien tilaluokittelu, jonka tulee olla valmiina viimeistään maaliskuun lopussa 2013. Luokitteluun on tulossa jonkin verran muutoksia sekä käytettyihin arviointiperusteisiin että vertailuarvoihin liittyen.

Kuuleminen työohjelmasta, aikatauluista ja keskeisistä kysymyksistä

Toinen suunnittelukauden kuulemiskierros koostuu vesienhoidon suunnittelun työohjelmasta ja aikatauluista sekä keskeisistä kysymyksistä, jotka edellisellä kierroksella toteutettiin erillisenä kuulemisena. Sidosryhmiä, kansalaisia ja viranomaisia koskeva kuuleminen toteutetaan 15.6-15.12.2012 aikavälillä pääosin sähköisessä muodossa. Ennen kuulemista keskeiset kysymykset lähetetään yhteistyöryhmälle kommenteille.

Seurantapaikkojen tarkistaminen (seurantaohjelma 2013->)

Uusi seurantaohjelmakausi alkanee ensi vuonna (v. 2013). Asiaa käsitellään seuraavassa YTR kokouksessa syksyllä.

Keskustelu:

Kuulemisen kuulutus on tarpeellista toimittaa myös paperiversiona esim. järjestöille ja kuulemisaineisto tulisi toimittaa myös paperiversiona sitä niin pyydettyä. Kuulemisessa tulisi hyödyntää mikäli mahdollista webropol kyselyä

Keskustelussa todettiin että kansallisten avaintoimenpiteiden määrittelyssä ei ole kuultu sidosryhmien mielipiteitä. Avaintoimenpiteissä ei ole huomioitu turvetuotantoa.

Keskeiset kysymykset -luonnos lähetetään YTR jäsenille kommentoitavaksi.

Todettiin että luokittelun muuttuminen voi vaikuttaa vesistön tilaluokituksen paranemiseen. Raja-arvoihin on mahdollista myös vaikuttaa.

5. Vesistöjen kunnostus**Vesistöjen kunnostusstrategia**

Jukka-Koski-Vähälä kertoi kunnostusstrategian taustoista ja esitteli erityisesti vesienhoidon toteutusohjelman tueksi asetetun vesien kunnostustyöryhmän laatimaa raporttia. Raportissa on painotettu seuraavaa suunnittelukautta varten kunnostustarpeessa olevien vesien arviointia sekä yhteistyötä, jolla edistetään strategian toimeenpanoa.

Kunnostustyöryhmän mukaan vesien kunnostamisen rahoituksen painopiste tulee jatkossa siirtymään hyödynsaajille ja haitan aiheuttajille valtion rahoitusosuuden pienentyessä. Rahoituslähteiden lisäämiseksi rahoitustarpeet tulisi sisällyttää myös maakuntaohjelmiin ja EU-rahoitteisiin ohjelmiin.

Keskustelu:

Kunnille ei ole erikseen lähtetty kunnostusstrategiaa lausunnolle. Sen sijaan maakuntaliitolta on pyydetty lausunto. Päätettiin toimittaa strategialuonnos kuultavaksi YTR jäsenille heti.

Myös pienvedet (mm. lähteet) tulee huomioida kunnostuksissa. Erillisen valtakunnallisen pienvesiohjelman laatiminen aloitetaan tänä vuonna.

Pohjois-Savon järvien kunnostustarveselvitys

Veli-Matti Vallinkoski esitteli Pohjois-Savo koskevan kunnostustarveselvitystä. Kyseessä on ELY-keskuksessa tekeillä oleva työ, jossa kerätään olemassa olevaa tietoa hyvää huonommassa tilassa olevista järvistä. Lisäksi selvitykseen on otettu mukaan kohteita, joista on tullut kunnostusaloitteita tai muita tilan heikkenemiseen liittyviä kyselyitä viime aikoina. Selvityksessä järvien tilaa, kunnostustarvetta ja toimenpidemahdollisuuksia pyritään arvioimaan sekä vesienhoidon suunnittelun että käytännön hankkeiden toteutuksen näkökulmasta. Kunnostustarveselvitys ei ole kohteiden toteutuksen priorisointilista, vaan lähinnä systemaattinen tapa koostaa ja analysoida tietoa. Tavoitteena on selvityksen valmistuminen vuoden 2012 aikana.

Vireillä olevat kunnostushankkeet ja omaehtoinen vesistökuunnostus

Ilpo Käkälä kertoi alueella käynnissä olevista kunnostushankkeista ja kunnostustoiminnan tavoitteista. Kunnostushankkeen omaehtoinen käynnistyminen vaatii toimijaosapuolilta aktiivista ja avointa otetta. Alueella käynnistyneet hankkeet ovat hyvin erityyppisiä ja osalla kohteista toiminta onkin lähtenyt hyvin käyntiin. Yleisimmät ongelmat yksittäisen kunnostushankkeen toiminnan onnistumiselle ovat: rahoituksen puute, naapuruston erimielisyydet ja huono naapurisopu, asukkaiden liian suuret odotukset tai vesistön sekä valuma-alueen liian suuri koko.

Keskustelu kunnostustarveselvityksestä ja -hankkeista:

Kunnostuskohteiden valinnassa esim. kuntien asiantuntemus tulee jatkossa hyödyntää paremmin. Keskustelussa esitettiin uusiakin kohteita kunnostettavaksi, mutta joidenkin kohteiden osalta epäiltiin kunnostustarvetta.

6. Muut asiat

Tulvariskien hallinnan suunnittelun tilannekatsaus

Tuulikki Miettinen kertoi, että maa- ja metsätalousministeriö on nimennyt merkittävät tulvariskialueet joulukuussa. Pohjois-Savossa ei ole yhtään merkittävää tulvariskialuetta. Myös hulevesitulvariskit on arvioitu eikä merkittäviä kohteita nimetty.

Maa- ja metsätalousministeriö on myös nimennyt tulvaryhmät niille vesistöalueille, joilla on merkittäviä tulvariskialueita. Vuoksen vesistöalueella ei ole yhtään merkittävää tulvariskialuetta, joten sinne ei ole nimetty tulvaryhmää. Sen sijaan Kymijoen vesistöalueella on kaksi merkittävää tulvariskialuetta (Jyväskylä ja Kymijoen alaosa). Pohjois-Savon ELY-keskus on nimetty Kymijoen tulvaryhmään edustamaan Pohjois-Savon aluetta.

Talvivaaran kaivos ja sen veistövaikutukset

Veli-Matti Vallinkoski kertoi Talvivaara Sotkamo Oy kaivoksen toiminnan tarkkailuohjelmasta ja kaivoksen toiminnasta aiheutuvista vaikutuksista alapuolisiin vesistöihin aina Nilsiä reitille saakka.

Ryhmä keskusteli esityksen jälkeen vilkkaasti. Vesistövaikutuksista ja seurannasta nousi esille seuraavat asiakokonaisuudet:

- ✓ Saaliskaloista yhdellä on jo todettu kohonnut arseenipitoisuus (hauki)
- ✓ Eri aineiden ympäristövaikutuksista ei ole vielä riittävää arviota
- ✓ Saalikala (kuha, hauki) määrät ovat pienentyneet. Syynä voi olla myös pyyntikertojen väheneminen.
- ✓ Kaivospiirin laajentuminen Ylä-Savon suuntaan huolestuttaa
- ✓ Valvontaviranomaisten rooli (Kainuu/Pohjois-Savo ELY-keskukset) tulee selkeyttää

Ravinnehävikit euroiksi (RAE) –hanke

Hankkeen projektipäällikkö Arja Ruokojärvi kertoi hankkeen tämän hetkisestä tilanteesta. Pohjois-Savon alueelle, vesienhoidon painopistealueilla on järjestetty yhdeksän tupailta tyyppistä tilaisuutta, joissa pilottitiloiksi on ilmoittautunut kaikkiaan yli 70 tilaa. Hankkeen tavoitteena on Pohjois-Savon osalta saada toimintaan mukaan n. 80 tilaa. Hankkeessa on järjestetty myös seminaareja ja koulutustilaisuuksia esim. kosteikkoihin liittyen.

Hajajätevesi neuvonta –hanke

Hankkeen ohjausryhmän jäsen Jukka Koski-Vähälä kertoi Ympäristöministeriön rahoittaman hankkeen käynnistymisestä. Vuoden 2013 marraskuun loppuun kestävä neuvontahanke toimii Kuopion alueella ja sitä koordinoi Jätekkukko Kuopiosta. Projektipäälliköksi on valittu Mikko Laakso.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous pidetään 23.10.2012 klo 13.00 alkaen, kokouspaikka Technopolis, kokoustila Giga

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:30

Puheenjohtaja

Tuulikki Miettinen

Sihteeri

Vuokko Mähönen

Olemme lukeneet tämän pöytäkirjan ja todenneet sen kokouksen kulun mukaiseksi.

Kuopiossa

11.4.2012

Jari Hyvärinen

Jukka Koski-Vähälä